

We zijn hier aanwezig in de naam van + de Vader, de Zoon en H. Geest. Amen. Moge God ons zegenen tot een ware gemeenschap van geloof en liefde.

Welkom en openingswoord

Van harte welkom in de viering van vandaag, de 22e zondag door het jaar.

De afgelopen week heeft het kerkgebouw in het teken gestaan van de rommelmarkt een zeer geslaagde rommelmarkt, een jaarlijks hoogtepunt. Terwijl de kerk eerst nog vol stond met grote en kleine spullen, waardevol en minder waardevol, is vandaag de rust weer teruggekeerd. Die activiteit kost veel voorbereiding en kan alleen slagen door een enorme inzet en van iedereen. Het organiseren van dit alles kan niet zonder regels en voorschriften die opgevolgd moeten worden. Niet alleen op de dag zelf, maar al lang daarvoor. Maar, er is iets wat nog veel belangrijker is. Waar komt het eigenlijk op aan in samenwerken? In samenleven? Gaat het alleen om voorschriften die we elkaar opleggen? Of zien we dan een andere dimensie over het hoofd? Dat is precies waar het vandaag over gaat in de lezingen.

Stellen we ons open voor God die hier aanwezig is. Onzegbaar nabij. En ondanks onrust of bezorgdheid die we misschien hebben, maken we het een moment stil in onszelf.

Overweging *Deut.: 4, 1-2. 6-8, Marcus 7: 1-8. 14-15. 21-23*

Ons leven speelt zich vaak af binnen een netwerk aan regels en voorschriften. Als ik aan een willekeurige dag denk, dan zijn er talloze regels waar we ons aan houden: deelnemen aan het verkeer, wachten in de rij, niet praten in een stille coupé in de trein, aanwezig zijn op een afspraak, regels van communicatie. Ook hier, vandaag in de viering, hebben we regels. En er zijn ook informele regels die we onszelf opleggen: niet te lang douchen, gezond eten, vaste tijd aanhouden voor een dagelijkse wandeling of meditatie. Regels geven houvast, rust, duidelijkheid. Maar we kennen natuurlijk ook voorbeelden van steeds toenemende regels, waarbij we uit het oog verliezen waar het eigenlijk om gaat. Het lijkt dan op tijd besteden aan de verkeerde dingen; de administratieve druk in de gezondheidszorg, regeldruk en voorschriften in het onderwijs. En niet te vergeten de rigide uitvoering van overheidsregels, met alle gevolgen van dien.

In beide lezingen van vandaag gaat het ook over voorschriften. In de eerste lezing, uit de Thora, uit het boek Deuteronomium, heeft Mozes het over regels en geboden die hij het volk zal leren dat hij uit Egypte leidt, na een lange ballingschap in dat land. Waarschijnlijk mensen die grotendeels daar zijn geboren. En Jezus heeft het over regels en voorschriften van de Farizeeën. Zij hebben commentaar op de leerlingen, want zij eten met onreine, ongewassen handen. De Farizeeërs vinden zichzelf zuivere bewaarders van de wet, hebben rigide regels waar mensen zich aan moeten houden. Bijvoorbeeld,

vingertoppen wassen voor het eten. Een regel die oorspronkelijk bedoeld was voor heilige zaken, zoals het aanbieden van offergaven. En, wassen als je van de markt terugkomt, want mogelijk ben je in aanraking geweest met onrein voedsel, of met onreine, zieke mensen. Het is als een keurslijf.

Jezus reageert heftig en noemt hen huichelaars. Waar zij het over hebben, zijn voorschriften van mensen, zogenaamd uit naam van God. Zij eren God met hun lippen maar niet met hun hart. Maar, zegt Jezus, de mens wordt niet bezoedeld door iets van buitenaf. Wat de mens bezoedelt dat komt uit zijn binnenste. En dan horen we een reeks gedragingen waar je niet vrolijk van wordt; diefstal, ontucht, moord, hebzucht, bedrog, afgunst, lichtzinnigheid en zo verder. Waar het om gaat is of je innerlijk rein bent: rechtvaardig, barmhartig, mild, trouw. Niet als verplichte regel, dan ben je bezig met uiterlijkheden. Dan laat je het gebod van God varen. Nee, als beleving vanuit het hart.

Maar, is het dan zo dat wanneer je rechtvaardig, barmhartig, mild, trouw bent, dat je er dan bent? Klaar? Afgevinkt? Dan weet je hoe het moet? Dan voldoe je aan het gebod van God? Het gebod van God is geen eenvoudige zaak. Het is een levenslange leerschool. In ieder van ons zitten krachten van egoïsme, hebberigheid, onverschilligheid. De behoefte van de ander niet zien of niet willen zien, gewoon omdat je even genoeg hebt aan jezelf en je eigen besognes. Het gebod van God is geen eenvoudige zaak. Innerlijke reinheid, waar Jezus het over heeft, zijn zaken die de mens in de loop der tijd heeft verstaan als essentieel. Essentieel om goed te leven en samen te leven. Dat zijn de regels waar Mozes het over heeft als hij het volk toespreekt.

Rechtvaardig zijn, barmhartig, mild, trouw. Je zou kunnen zeggen dat het inzichten zijn die met het leven en samenleven zijn verbonden. Als door God met dit leven meegegeven. Woorden als een realiteit in steen gekerfd. Onuitwisbaar. Heilige woorden. Het zijn inzichten die ook wij in het leven telkens weer opdoen, met vallen en opstaan. Inzichten die we moeten ontdekken. Telkens weer opnieuw. En als we ze moeten ontdekken, dan liggen ze er in wezen al. Dan liggen ze er om ontdekt te worden. Ontdekken wat goed is en niet goed, wat wijs is en niet wijs, wat het leven dient en wat het onleefbaar maakt. In die ontdekking ligt het gebod van God.

Wat we vandaag van Mozes en Jezus horen is een oproep om stil te worden en het besef toe te laten dat er een grotere werkelijkheid is dan onze eigen uiterlijke wetten. Leven vanuit een goed hart is leven vanuit de boodschap die God in ons heeft geplant.

Cecile Kuijpers
01/09/2024